

การศึกษาเรื่องบทบาทและอำนาจหน้าที่ของกำนันผู้ใหญ่บ้านในการป้องกันและรักษาความสงบเรียบร้อยของประชาชนภายหลังปี พ.ศ. 2537 มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาบทบาทและอำนาจหน้าที่ของกำนันผู้ใหญ่บ้านในการป้องกันและรักษาความสงบเรียบร้อย อำนาจหน้าที่และความรับผิดชอบของกำนันผู้ใหญ่บ้านกับองค์การบริหารส่วนตำบล (อบต.) และปัญหาอุปสรรคในการปฏิบัติหน้าที่ของกำนันผู้ใหญ่บ้าน

ในการศึกษาวิจัยนี้ได้ทำการศึกษาจากเอกสารทางวิชาการ บทความ กฎหมาย ระเบียบข้อบังคับ หนังสือสั่งการของทางราชการ และการสำรวจความคิดเห็นเชิงคุณภาพ เพื่อให้ทราบความรู้ทัศนคติของประชากรตัวอย่างซึ่งเป็นปลัดอำเภอ กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ในอำเภอ สันป่าตอง จังหวัดเชียงใหม่ จำนวนทั้งสิ้น 15 ราย โดยวิธีการสัมภาษณ์แบบรวมกลุ่ม

ผลการสัมภาษณ์พบว่า

บทบาทและอำนาจหน้าที่ของกำนันผู้ใหญ่บ้านในการป้องกันและรักษาความสงบเรียบร้อยนั้น สามารถจำแนกเป็น 4 ประเด็นหลัก คือ 1) บทบาทในฐานะผู้นำในพื้นที่และเจ้าหน้าที่ของรัฐ 2) บทบาทในฐานะผู้ปฏิบัติงาน 3) บทบาทในฐานะผู้สนับสนุนและประสานงาน และ 4) บทบาทในฐานะผู้บริหารตำบลหมู่บ้าน ซึ่งจากบทบาทและหน้าที่ดังกล่าวทำให้เห็นได้ชัดเจนว่า แม้มีการจัดตั้งองค์การบริหารส่วนตำบลขึ้นมา แต่การทำงานของทั้งสองหน่วยงานนี้ไม่เกิดการซ้ำซ้อนกันแต่อย่างใด กล่าวคือ องค์การบริหารส่วนตำบลมีหน้าที่เกี่ยวกับการพัฒนาท้องถิ่นทั้งหมด ตามพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. 2537 ซึ่งไม่มีกำหนดให้สมาชิกสภาตำบลและสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลมีหน้าที่เกี่ยวกับการรักษาความสงบเรียบร้อยอยู่เลย ในขณะที่พระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่ มาตรา 27 บัญญัติไว้อย่างชัดเจนว่า กำนันผู้ใหญ่บ้านมีอำนาจหน้าที่ในการป้องกันและรักษาความสงบเรียบร้อยในเขตท้องที่ของตน

ปัญหาและอุปสรรคสำคัญในการปฏิบัติหน้าที่ของกำนันผู้ใหญ่บ้าน คือ ความเป็นญาติพี่น้องในชุมชน หมู่บ้านตำบล ความรู้ความสามารถของกำนันผู้ใหญ่บ้าน สิทธิประโยชน์ค่าตอบแทนความปลอดภัยในการปฏิบัติหน้าที่ของกำนันผู้ใหญ่บ้าน การมีบุญคุณต่อกันมาก่อน และอุดมการณ์ของกำนันผู้ใหญ่บ้าน